Odnowiono kwaterę wojenną na cmentarzu Podgórskim

2023-02-08

Od stycznia można podziwiać efekty robót budowlanych i prac konserwatorskich, którym poddana została kwatera wojenna na komunalnym cmentarzu Podgórskim przy ul. Wapiennej 13. W latach 1914–1918 w obrębie kwatery pochowano pierwotnie około 332 żołnierzy i jeńców różnej narodowości, w tym żołnierzy Legionów Polskich.

Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie rozpoczął restaurację kwatery wojennej we wrześniu 2022 r. W ramach tego zadania:

- wykonano prace konserwatorskie i roboty budowlane przy zachowanych elementach kwatery wojennej (filary i belkowanie wraz z urnami – z betonu i sztucznego kamienia, mury, murki i elementy ogrodzenia, obramienia mogił zbiorowych),
- wykonano roboty nawierzchniowe, powiększono utwardzoną nawierzchnię placu (w efekcie poszerzono wejście na kwaterę wojenną), wymieniono płyty chodnikowe wraz z podbudową i obrzeżami (krawężnikami),
- przeniesiono istniejącą tablicę i wykonano nową podstawę – w związku z poszerzeniem nawierzchni placu,
- zamontowano tablicę informacyjną z historią cmentarza wojennego nr 386 oraz wykazem znanych nazwisk pochowanych żołnierzy,
- uporządkowano, wymieniono i poddano pielęgnacji tamtejszą zieleń: usunięcie krzewów i drzew, nasadzenie nowego żywopłotu, wymiana trawników – założenie nowych trawników na terenie kwatery wraz z pasami mogił.

Zadanie „Prace remontowe i konserwatorskie na kwaterze żołnierzy I wojny światowej na cmentarzu Podgórskim (Nowym) w Krakowie” zostało zrealizowane przez Gminę Miejską Kraków przy dofinansowaniu z programu rządowego „Groby i cmentarze wojenne w kraju” ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa (w wysokości 220 000 zł) oraz przy udziale środków dotacji celowej przyznanej przez Wojewodę Małopolskiego na remont kwatery wojennej na cmentarzu Podgórskim (w wysokości 100 000 zł). Wkład finansowy Gminy Miejskiej Kraków wyniósł 244 418,33 zł.

Dzięki pracom przywrócony został właściwy stan techniczny i estetyczny części kwatery. Kompleksowej konserwacji poddane zostały oryginalne elementy wystroju kwatery wykonane z betonu i kamienia, wymieniono płyty wraz z podbudową na ścieżkach i placyku, uporządkowano zieleń, w tym nasadzono cisowy żywopłot i założono nowe trawniki. Zamontowanie tablicy z nazwiskami pochowanych żołnierzy, wraz z informacjami o historii cmentarza i zdjęciami archiwalnymi projektów i dawnego wyglądu kwatery – cmentarza wojennego nr 386 Kraków-Podgórze, podkreśla rangę i wartość historyczną obiektu. W rezultacie wykonanego remontu miejsce pochowań żołnierzy z I wojny światowej zostało zabezpieczone przed zniszczeniem oraz zapomnieniem dla kolejnych pokoleń.

Informacje na temat kwatery wojennej – cmentarza z I wojny światowej nr 386 Kraków –

Podgórze.

Na cmentarzu Podgórskim wyodrębniona została kwatera na pochówki żołnierzy poległych lub zmarłych z ran i chorób odniesionych na frontach I wojny światowej (pierwsze pochówki żołnierzy miały miejsce we wrześniu 1914 r.), obecnie to część kwatery XI. W latach 1914–1918 pochowano tu pierwotnie około 332 żołnierzy i jeńców różnej narodowości – żołnierzy armii austro-węgierskiej, rosyjskiej i serbskiej oraz Legionów Polskich, zmarłych w szpitalach wojskowych w Podgórzu i Łagiewnikach. W 1934 r. z terenu kwatery zostało ekshumowanych 13 żołnierzy Legionów Polskich, których przeniesiono do odrębnego grobu – założonego między kwaterą VIII i pasem 2, z niewielkim pomnikiem nagrobnym proj. architekta Czesława Miętki. Na kwaterze XI pochowanych pozostaje około 320 żołnierzy – walczących w armii austro-węgierskiej, armii rosyjskiej i armii serbskiej.

Prace przy porządkowaniu i urządzaniu założenia architektonicznego dla cmentarza wojennego na cmentarzu Podgórskim trwały w 1918 r. Autorem projektu cmentarza wojennego wraz z pomnikiem centralnym oraz otwartą kolumnadą za nim na cmentarzu w Podgórzu był Karl Korschann, rzeźbiarz zatrudniony w latach 1915–1918 w Oddziale ds. Grobów Wojennych Twierdzy Kraków. Założenie wojskowe usytuowane w obrębie cmentarza miejskiego, dawniej o pow. 1000 m^2, z 15 rzędami grobów, jest obecnie zachowane jedynie częściowo. Nie przetrwał oryginalny pomnik na osi kwatery, mający formę wysokiego obelisku zwieńczonego krzyżem, zdobionego ornamentem z wieńca cierniowego oraz rzeźbionymi czterema czapkami żołnierskimi. Oryginalny pomnik został rozebrany w okresie międzywojennym.

Obecnie na kwaterze wojennej ustawiony jest niewielki pomnik w formie surowo ociosanego kamienia (głazu) z napisem wykonanym z metalu: ŻOŁNIERZOM / POLEGŁYM / W LATACH / 1914–1918. Wewnątrz kwatery znajdują się pasy mogił ujęte kamiennymi obrzeżami, z powierzchnią mogił wyrównaną i obsianą trawą. Od strony zachodniej kwaterę wojenną oddziela od kwater cmentarza miejskiego pergola z betonowych słupów – filarów podtrzymujących proste belkowanie z ustawionymi na skrajnych filarach urnami, łącząca się z murami i murkami tworzącymi ogrodzenie kwatery – cmentarza wojennego, od strony południowej przechodzące w mur oporowy oddzielający kwaterę wojenną od wyżej położonej części cmentarza miejskiego. Od strony wschodniej założenie wojenne wydzielone jest niskimi betonowymi słupkami połączonymi metalowymi rurami oraz niskim żywopłotem z cisów.

Prace dofinansowano z budżetu państwa – ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.